

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (ГОЛЯМ СЪСТАВ)

5 юни 2007 година*

По дело C-170/04

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 234 ЕО от Högsta domstolen (Швеция), с акт от 26 март 2004 г., постъпил в Съда на 6 април 2004 г., в рамките на производство по дело

Klas Rosengren,

Bengt Morelli,

Hans Särman,

Mats Åkerström,

Åke Kempe,

* Език на производството: шведски.

Anders Kempe,

Mats Kempe,

Björn Rosengren,

Martin Lindberg,

Jon Pierre,

Tony Staf

срещу

Riksåklagaren,

СЪДЪТ (голям състав),

състоящ се от: г-н Р. Jann, председател на първи състав, изпълняващ длъжността председател, г-н С. W. A. Timmermans, г-н А. Rosas, г-н R. Schintgen, г-н J. Klučka, председатели на състави, г-н J. N. Cunha Rodrigues, г-жа R. Silva de Lapuerta, г-н M. Plešič, г-н J. Malenovský (докладчик), г-н U. Löhmus, г-н E. Levits, г-н А. Ó Caoimh и г-н L. Bay Larsen, съдии,

генерален адвокат: г-н А. Tizzano, впоследствие г-н Р. Mengozzi,
секретар: г-жа С. Strömholm, впоследствие г-н J. Swedenborg, администратори,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 30 ноември 2005 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за г-н К. Rosengren, г-н В. Morelli, г-н Н. Särman, г-н М. Åkerström, г-н Å. Kempe, г-н А. Kempe, г-н М. Kempe, г-н В. Rosengren, г-н М. Lindberg, г-н J. Pierre и г-н Т. Staf, от г-н С. von Quitzow, juris doktor, и адв. U. Stigare, advokat,
- за шведското правителство, от г-н А. Kruse и г-жа К. Wistrand, в качеството на представители,
- за финландското правителство, от г-жа А. Guimaras-Purokoski, в качеството на представител,
- за норвежкото правителство, от г-н Т. Nordby и г-жа I. Djurvik, в качеството на представители,
- за Комисията на Европейските общности, от г-жа L. Ström van Lier и г-н А. Saeiros, в качеството на представители,
- за Надзорния орган на ЕАСТ, от г-н N. Fenger и г-н А. Т. Andersen, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат Tizzano, представено в съдебното заседание от 30 март 2006 г.,

предвид определението за възобновяване на устната фаза на производството от 14 юни 2006 г. и след съдебното заседание от 19 септември 2006 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за г-н К. Rosengren, г-н В. Morelli, г-н Н. Särman, г-н М. Åkerström, г-н Å. Kempe, г-н А. Kempe, г-н М. Kempe, г-н В. Rosengren, г-н М. Lindberg, г-н J. Pierre и г-н Т. Staf, от г-н С. von Quitzow, juris doktor, и адв. U. Stigare, advokat,
- за шведското правителство, от г-н А. Kruse и г-жа К. Wistrand, в качеството на представители,
- за финландското правителство, от г-жа А. Guimaras-Purokoski и г-жа Е. Bygglin, в качеството на представители,
- за норвежкото правителство, от г-н Т. Nordby, както и г-жа I. Djurvik и г-жа К. Fløistad, в качеството на представители,
- за Комисията на Европейските общности, от г-жа L. Ström van Lier и г-н А. Saeiros, в качеството на представители,

— за Надзорния орган на ЕАСТ, от г-н N. Fenger и г-н A. T. Andersen, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат Mengozzi, представено в съдебното заседание от 30 ноември 2006 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на членове 28 ЕО, 30 ЕО и 31 ЕО.

- 2 Запитването е отправено в рамките на спор, противопоставящ г-н К. Rosengren, г-н В. Morelli, г-н Н. Särman, г-н М. Åkerström, г-н Å. Kempe, г-н А. Kempe, г-н М. Kempe, г-н В. Rosengren, г-н М. Lindberg, г-н J. Pierre и г-н Т. Staf на Riksåklagaren (кралския прокурор) относно конфискацията на каси с вино, внесени в нарушение на Закона за алкохолните напитки (alkohollagen) от 16 декември 1994 г. (SFS 1994, № 1738, наричан по-нататък „Закон за алкохола“).

Национална правна уредба

3 В глава 1, озаглавена „Предварителни разпоредби“, Законът за алкохола постановява, че се прилага за производството, за пускането на пазара и за вноса на алкохолни напитки, както и за търговията с тези стоки.

4 Според текста на член 8 от глава 1:

„[...] За продажба се приема всяка форма на предоставяне на напитки срещу заплащане.

Под продажба на потребители се разбира продажба на дребно или ако се отнася до консумация на място — услуга в рамките на ресторантьорството. Всяка друга продажба се счита за търговия на едро.“

5 Членове 1 и 2 от глава 4 от Закона за алкохола, озаглавена „Търговия на едро“, гласят:

„Член 1 — Търговия на едро със спиртни напитки, вино или бира с високо алкохолно съдържание могат да извършват само лицата, които са лицензирани складодържатели или са регистрирани като получатели на стоки от такова естество в съответствие с член 9 или член 12 от Закона за данъка върху алкохола [от 15 декември 1994 г. (SFS 1994, № 1564)]. От това следва, че правото да се извършва търговия на едро се прилага само за напитките, за които се отнася лицензът на складодържателя или регистрацията като получател в съответствие с разпоредбите на Закона за данъка върху алкохола.

Извън случаите, уредени в първа алинея, търговия на едро със спиртни напитки, вино или бира с високо алкохолно съдържание може да извършва дружеството за продажба на дребно в съответствие с разпоредбите на глава 5, член 1, трета алинея.

Без да се засяга действието на разпоредбите на първа алинея, притежателите на разрешение за сервиране на алкохол могат да продават отделно стоките, включени в посоченото разрешение, на всяко лице, оправомощено да извършва търговия на едро с посочените стоки.

Член 2 — Спиртни напитки, вино и бира с високо алкохолно съдържание могат да бъдат внасяни в Швеция само от лица, оправомощени в съответствие с член 1, първа алинея да извършват търговия на едро с посочените стоки, както и от дружеството за продажба на дребно с оглед на изпълнението на задължението му по глава 5, член 5.

Без да се засяга действието на разпоредбите на първа алинея, спиртни напитки, вино и бира с високо алкохолно съдържание могат да бъдат внасяни:

[...]

2. от всеки пътник, навършил 20-годишна възраст, или от всяко лице, работещо на превозно средство, което е навършило тази възраст, за собствена консумация или за консумация от семейството му или като подарък за близък за негова лична консумация или за консумация от семейството му;

[...]

4. от всяко физическо лице, пристигащо в Швеция, навършило 20-годишна възраст, или от професионален превозвач, който действа за негова сметка, ако напитките са предназначени за негова лична консумация или за консумация от семейството му;

5. от всяко физическо лице, навършило 20-годишна възраст, което е получило напитките при наследяване, или от професионален превозвач, който действа за негова сметка, ако те са предназначени за негова лична консумация или за консумация от семейството му, и

6. като единичен подарък, изпратен с посредничеството на професионален превозвач, адресиран от местно за друга държава физическо лице до местно за Швеция физическо лице, навършило 20-годишна възраст, за негова лична консумация или за консумация от семейството му.

[...]“.

6 В глава 5, озаглавена „Продажба на дребно“, Законът за алкохола възлага на държавно дружество, специално учредено за тази цел, да осигури продажбата на дребно в Швеция на вино, бира с високо алкохолно съдържание и спиртни напитки. Определеното за тази цел дружество е Systembolaget Aktiebolag (наричано по-нататък „Systembolaget“) — акционерно дружество, изцяло собственост на шведската държава.

7 Дейността, стопанисването и формите на контрол на това дружество са определени с договор, сключен с държавата.

8 Член 5 от същата глава 5 гласи:

„Спиртните напитки, виното и бирата с високо алкохолно съдържание, които не се държат на склад, се придобиват по заявка, при условие че дружеството за продажба на дребно няма възражения срещу това.“

9 В глава 10 от Закона за алкохола член 10 предвижда, че незаконен внос на алкохолни напитки се наказва съгласно Закона за контрабандата (*lagen om straff för smuggling*) от 30 ноември 2000 г. (SFS 2000, № 1225), който гласи, че вино, което е внесено неправомерно, трябва да се конфискува, освен ако такава мярка е явно несъразмерна.

Спорът по главното производство и преюдициалните въпроси

10 От своето местопребиваване в Швеция жалбоподателите в главното производство поръчват по пощата и без посредник каси с бутилки вино, произведено в Испания.

11 Тези каси, внесени в Швеция, без да бъдат декларирани на митница, са конфискувани на основание, че са били предмет на неправомерен внос по смисъла на Закона за алкохола.

12 С решение от 3 януари 2002 г. Göteborgs tingsrätt (първоинстанционния съд в Гьотеборг) потвърждава конфискацията на стоките. Hovrätten för Västra Sverige (Апелативен съд на Западна Швеция) отхвърля въззивната жалба на жалбоподателите в главното производство срещу това решение.

- 13 Жалбоподателите в главното производство подават касационна жалба пред Högsta domstolen (Върховният съд). Този съд преценява, че неговото решение зависи от съвместимостта на шведското законодателство с Договора за ЕО по отношение на принципната забрана за всяко местно за страната лице да внася пряко алкохолни напитки на шведска територия, освен ако лично не ги превозва.
- 14 При тези условия Högsta domstolen решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

- „1) Забраната на вноса [пряк, по поръчка на физическо лице] може ли да се счита за част от начина на функциониране на монопол върху продажбата на дребно и по тази причина следва ли да се счита за позволена от член 28 ЕО и да се преценява единствено с оглед на член 31 ЕО?
- 2) Ако отговорът на първия въпрос е утвърдителен, съвместима ли е посочената забрана [?] с условията, предвидени в член 31 ЕО относно държавните монополи с търговски характер?
- 3) Ако отговорът на първия въпрос е отрицателен, следва ли член 28 ЕО да се тълкува в смисъл, че по принцип не допуска [посочената забрана], въпреки задължението на Systembolaget при заявка да придобие алкохолните напитки, които не държи на склад?
- 4) Ако отговорът на третия въпрос е утвърдителен, такава забрана [?] може ли да се приеме за обоснована и съразмерна с оглед на закрилата на живота и здравето на хората?“

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос

- 15 С първия си въпрос препращащата юрисдикция иска по същество да установи дали, за да се провери нейната съвместимост с общностното право, национална разпоредба, забраняваща на физически лица да внасят алкохолни напитки, като тази, която произтича от глава 4, член 2, първа алинея от Закона за алкохола, следва да се преценява в светлината на член 31 ЕО, отнасящ се до държавните монополи с търговски характер, или в светлината на член 28 ЕО, който забранява всички количествени ограничения върху вноса или мерки с равностоен ефект.
- 16 Несъмнено разглежданата в главното производство национална мярка съставлява една от разпоредбите на Закона за алкохола, който освен това учредява монопол с търговски характер, на който се предоставя изключително право за продажба на дребно на алкохолни напитки в Швеция. Този монопол е поверен на Systembolaget.
- 17 Предвид практиката на Съда правилата, свързани със съществуването и функционирането на посочения монопол, следва да се разглеждат с оглед на разпоредбите на член 31 ЕО, които намират специфично приложение към упражняването от държавен монопол с търговски характер на неговите изключителни права (вж. Решение от 17 февруари 1976 г. по дело *Miritz*, 91/75, Recueil, стр. 217, точка 5, Решение от 20 февруари 1979 г. по дело *Rewe-Zentral*, известно като „*Cassis de Dijon*“, 120/78, Recueil, стр. 649, точка 7, Решение от 13 март 1979 г. по дело *Hansen*, 91/78, Recueil, стр. 935, точки 9 и 10, Решение от 14 декември 1995 г. по дело *Banchero*, C-387/93, Recueil, стр. I-4663, точка 29 и Решение от 23 октомври 1997 г. по дело *Franzén*, C-189/95, Recueil, стр. I-5909, точка 35).
- 18 При все това въздействието върху търговията в рамките на Общността, оказвано от другите разпоредби на националното законодателство, които могат да се разглеждат отделно от функционирането на монопола, въпреки че имат въздействие върху същия, следва да се преценява с оглед на член 28 ЕО (вж. Решение *Franzén*, посочено по-горе, точка 36).

- 19 При това положение е необходимо да се провери дали разглежданата в главното производство забранителна мярка представлява правило, свързано със съществуването и функционирането на монопола.
- 20 Най-напред следва да се припомни, че специфичната функция на монопола, определена в Закона за алкохола, се състои в това да му бъде предоставено изключително право за продажба на дребно на алкохолни напитки на потребителите в Швеция, с изключение на сектора на ресторантьорството. Безспорно е, че това изключително право не включва вноса на посочените напитки.
- 21 Въпреки че като урежда вноса на алкохолни напитки на територията на Кралство Швеция, разглежданата в главното производство мярка засяга свободното движение на стоки в рамките на Европейската общност, тя не урежда сама по себе си упражняването от този монопол на неговото изключително право за продажба на дребно на алкохолни напитки на шведска територия.
- 22 Поради това тази мярка, която следователно не засяга изпълнението от монопола на специфичната му функция, не може да се приеме за свързана със самото съществуване на последния.
- 23 На следващо място, от предоставените на Съда доказателства е видно, че в приложение на глава 5, член 5 от Закона за алкохола Systembolaget по правило е длъжно да внесе всяка алкохолна напитка по заявка и за сметка на потребителя. Следователно забраната на вноса на алкохолни напитки от физически лица, която произтича от глава 4, член 2, първа алинея от Закона за алкохола, действа така, че насочва потребителите, които желаят да придобият такива алкохолни напитки, към монопола и на това основание може да окаже въздействие върху функционирането на посочения монопол.

- 24 При все това такава забранителна мярка в действителност не урежда функционирането на монопола, понеже няма отношение към условията за продажба на дребно на алкохолни напитки на шведска територия. В частност тя няма за цел да уреди нито системата за подбор на стоки от монопола, нито търговската му мрежа, нито организацията на пускането на пазара и на рекламата на стоките, разпространявани от посочения монопол.
- 25 Впрочем тази мярка произтича от разпоредбите на Закона за алкохола, включени в глава 4 от него, посветена на търговията на едро. Съдът вече е приел, че правилата в тази глава, според които само притежателите на лиценз за търговия на едро могат да извършват внос на алкохолни напитки, не са част от мерките, които уреждат функционирането на монопола (вж. в този смисъл Решение по дело Franzén, посочено по-горе, точки 34, 67 и 70).
- 26 При тези условия подобна забрана не може да се счита за правило, свързано със съществуването и функционирането на монопола. Поради това член 31 ЕО няма отношение към проверката на съвместимостта на такава мярка с общностното право, в частност с разпоредбите на Договора относно свободното движение на стоки.
- 27 Следователно на първия въпрос следва да се отговори, че национална разпоредба, забраняваща на физически лица да внасят алкохолни напитки, като тази, която произтича от глава 4, член 2, първа алинея от Закона за алкохола, следва да се преценява в светлината на член 28 ЕО, а не на член 31 ЕО.

По втория въпрос

- 28 Вторият въпрос се поставя само в случай че Съдът приеме, че разглежданата в главното производство забрана следва да се преценява с оглед на член 31 ЕО.

- 29 Предвид отговора на първия въпрос не е необходимо да се отговаря на втория въпрос.

По третия въпрос

- 30 С третия си въпрос преpraщaщата юрисдикция иска по същество да се установи дали мярка, забраняваща на физически лица да внасят алкохолни напитки, като тази, която произтича от Закона за алкохола, представлява количествено ограничение върху вноса по смисъла на член 28 ЕО, дори ако посоченият закон задължава притежателя на монопол за продажба на дребно при заявка да достави и следователно при необходимост да внесе въпросните напитки.
- 31 Във връзка с това е необходимо да се напомни, че свободното движение на стоки е основен принцип на Договора, който намира изражение в установената в член 28 ЕО забрана на количествените ограничения върху вноса между държавите-членки и на всички мерки с равностоен ефект (Решение от 10 януари 2006 г. по дело De Groot en Slot Allium и Bejo Zaden, C-147/04, Recueil, стр. I-245, точка 70).
- 32 Установената в член 28 ЕО забрана на мерките с равностоен на количествени ограничения ефект се отнася до всяка правна уредба на държавите-членки, която може пряко или непряко, действително или потенциално да възпрепятства търговията в рамките на Общността (вж. по-специално Решение от 11 юли 1974 г. по дело Dassonville, 8/74, Recueil, стр. 837, точка 5, Решение от 23 септември 2003 г. по дело Комисия/Дания, C-192/01, Recueil, стр. I-9693, точка 39, Решение от 2 декември 2004 г. по дело Комисия/Нидерландия, C-41/02, Recueil, стр. I-11375, точка 39 и Решение по дело De Groot en Slot Allium и Bejo Zaden, посочено по-горе, точка 71).

- 33 В настоящия случай следва на първо място да се приеме за установено, че самите разпоредби на глава 5, член 5 от Закона за алкохола в редакцията им, която е в сила към момента на настъпване на фактите по главното производство, предоставят на Systembolaget възможността да не изпълни заявката на потребител, който иска да му бъдат доставени и следователно при необходимост да бъдат внесени напитки, които не са включени в предлагания от монопола асортимент. При тези условия забраната за физически лица да внасят пряко такива напитки в Швеция, ако не ги превозват лично, която не се компенсира със задължение, тежачо във всички случаи върху монопола, да внесе същите по заявка на заинтересованото лице, представлява количествено ограничение върху вноса.
- 34 Независимо от посочената в предходната точка възможност, в действителност не се оспорва, че когато потребителите потърсят услугите на Systembolaget, за да се снабдят с алкохолни напитки, подлежащи на внос, те се сблъскват с различни трудности, които не биха срещнали, ако самите те извършват този внос.
- 35 В конкретния случай предвид предоставената по време на писмената фаза на производството и в съдебното заседание информация е видно, че заинтересованите потребители трябва да попълнят формуляр за поръчка в магазин на монополното дружество, да се върнат, за да подпишат тази поръчка, когато офертата на снабдителя е приета, а накрая да отидат да получат стоките след внасянето им. Освен това такава поръчка се приема само ако е направена за внос на определено минимално количество бутилки. Потребителят не може да контролира нито условията на превоз, нито условията за съхранение на поръчаните напитки и не може да избере вида бутилки, които желае да поръча. Видно е също, че за всеки внос дължимата от купувача цена включва освен цената на напитките по издадената от снабдителя фактура и възстановяване на направените от Systembolaget административни и транспортни разходи, както и марж от 17 %, които купувачът по принцип не би понесъл, ако сам пряко внесе тези стоки.
- 36 Следователно на третия въпрос следва да се отговори, че мярка, забраняваща на физически лица да внасят алкохолни напитки, като тази, която произтича от

глава 4, член 2, първа алинея от Закона за алкохола, представлява количествено ограничение върху вноса по смисъла на член 28 ЕО, дори ако посоченият закон задължава притежателя на монопол за продажба на дребно при заявка да достави и следователно при необходимост да внесе въпросните напитки.

По четвъртия въпрос

- 37 С четвъртия си въпрос преpraщaщата юрисдикция иска по същество да се установи дали мярка, забраняваща на физически лица да внасят алкохолни напитки, като тази, която произтича от глава 4, член 2, първа алинея от Закона за алкохола, може да се приеме за обоснована със съображения за закрила на живота и здравето на хората на основание на член 30 ЕО.
- 38 Наистина мерки, които представляват количествено ограничение върху вноса по смисъла на член 28 ЕО, могат да бъдат обосновани именно със съображения за закрила на живота и здравето на хората, както предвижда член 30 ЕО (вж. в този смисъл Решение по дело *Franzén*, посочено по-горе, точка 75).
- 39 Според постоянната съдебна практика животът и здравето на хората се нареждат на първо място сред ценностите и интересите, защитавани от член 30 ЕО, и държавите-членки следва да преценят в установените от Договора рамки в каква степен желаят да осигурят тяхната закрила (вж. Решение от 11 декември 2003 г. по дело *Deutscher Apothekerverband*, C-322/01, *Rescueil*, стр. I-14887, точка 103 и цитираната съдебна практика).
- 40 Съдът вече е приел, че правна уредба, която има за цел да се контролира консумацията на алкохол, за да се предотвратят вредните последици от

алкохолните вещества за здравето на хората и за обществото, и която цели по този начин да се бори със злоупотребата с алкохол, съответства на съображенията за закрила на здравето и за обществен ред, признати с член 30 ЕО (вж. Решение от 28 септември 2006 г. по дело Ahokainen и Leppik, C-434/04, Recueil, стр. I-9171, точка 28).

- 41 При все това е необходимо, както изисква член 30 ЕО, въпросната мярка да не представлява средство за произволна дискриминация или прикрито ограничение върху търговията между държавите-членки.
- 42 По тази точка следва да се подчертае, че нито едно от доказателствата, с които разполага Съдът, не дава основание да се счита, че съображенията за закрила на общественото здраве, изтъкнати от шведските органи при условията, посочени в точки 44 и 48 от настоящото решение, са превратно използвани по такъв начин, че да се установи дискриминация по отношение на стоките с произход от други държави-членки или за да се защитят косвено някои национални стоки (Решение от 8 март 2001 г. по дело Gourmet International Products, C-405/98, Recueil, стр. I-1795, точка 32 и цитираната съдебна практика).
- 43 Впрочем национална правна уредба или практика, която е от естество да окаже ограничителен ефект или има такъв ефект върху вноса, е съвместима с Договора само доколкото е необходима, за да се защитят ефикасно животът и здравето на хората. Предвиденото в член 30 ЕО изключение не се прилага към националната правна уредба или практика, когато животът и здравето на хората могат да бъдат защитени по също толкова ефикасен начин с мерки, които са по-малко ограничителни за общността търговия (вж. в този смисъл Решение по дело Deutscher Apothekerverband, посочено по-горе, точка 104).
- 44 Във връзка с това шведското правителство се стреми на първо място да обоснове разглежданата по главното производство забранителна мярка с необходимостта от общо ограничаване на консумацията на алкохол.

- 45 При все това следва да се отбележи, че макар забраната за пряк внос на алкохолни напитки, наложена на физическите лица, да намалява източниците на предлагане за потребителя и в известна степен да може да допринесе за предотвратяването на вредните последици от тези напитки поради трудностите при снабдяването, това не променя обстоятелството, че според глава 5, член 5 от Закона за алкохола потребителят винаги може да поиска от Systembolaget да му достави тези стоки.
- 46 Наистина, както следва от точка 33 от настоящото решение, съгласно глава 5, член 5 от Закона за алкохола в редакцията му, която е в сила към момента на настъпването на обстоятелствата по главното производство, задължението да се доставят по поръчка алкохолните напитки е придружено от възможността Systembolaget да откаже такава поръчка. При все това посочената разпоредба не уточнява мотивите, на които може да се основава такъв отказ. Във всички случаи от информацията, с която Съдът разполага, не следва, че на практика Systembolaget отказва такива доставки с оглед на някаква количествена горна граница на поръчания алкохол или най-малкото с оглед на такава граница за напитките с най-високо алкохолно съдържание.
- 47 При тези условия наложената на физическите лица забрана за пряк внос на алкохолни напитки се явява средство за предоставяне на предимство на един дистрибуторски канал за тези стоки чрез насочване на търсенето на подлежащи на внос напитки към Systembolaget. За сметка на това с оглед на твърдяната цел, а именно общо ограничаване на консумацията на алкохол по съображения за закрила на живота и здравето на хората, въпросната забрана следва да се приеме за негодна за осъществяването на тази цел поради по-скоро второстепенния характер на нейните последици в това отношение.
- 48 На следващо място шведското правителство поддържа, че като насочва търсенето към Systembolaget, разглежданата в главното производство забранителна мярка постига целта за закрила на най-младите от вредните последици от консумацията на алкохол, тъй като Systembolaget, което е длъжно да проверява възрастта на направилите поръчки лица, може да доставя алкохолни напитки само на навършили двадесетгодишна възраст лица. Впрочем глава 4, член 2, втора алинея от Закона за алкохола също забранява такива лица да извършват внос на алкохол в Швеция като пътници, за разлика от лицата, които са по-възрастни.

- 49 Не може да се отрече, че ако разглежданата в главното производство забрана се оказва по този начин способ за ефективно предотвратяване на закупуването на алкохолни напитки от най-младите и съответно за намаляване на риска те да станат консуматори на тези напитки, тя следва да се приеме за обоснована с оглед на целта за закрила на общественото здраве, посочена в член 30 ЕО.
- 50 При все това, тъй като забрана като тази, която следва от разглежданата в главното производство национална правна уредба, представлява изключение от принципа за свободно движение на стоки, националните органи трябва да докажат, че тази правна уредба съответства на принципа на пропорционалност, тоест че същата е необходима за осъществяването на посочената цел и че последната не може да бъде постигната чрез забрани или ограничения, които имат по-малък обхват или които в по-малка степен засягат търговията в рамките на Общността. (вж. в този смисъл Решение от 14 юли 1994 г. по дело Van der Veldt, C-17/93, Recueil, стр. I-3537, точка 15, Решение по дело Franzén, посочено по-горе, точки 75 и 76, както и Решение по дело Ahokainen и Leppik, посочено по-горе, точка 31).
- 51 Разглежданата в главното производство забрана се прилага обаче за всички, независимо от възрастта. Следователно тя явно надхвърля необходимото с оглед на преследваната цел за закрила на най-младите от вредните последици от консумацията на алкохол.
- 52 Във връзка с необходимостта от проверка на възрастта следва да се отбележи, че като ограничава продажбата на внесените алкохолни напитки само в магазините на Systembolaget чрез разглежданата в главното производство забрана, националната правна уредба цели да подчини тяхното разпространение на централизиран и последователен механизъм, който следва да позволи на представителите на монопола последователно да се уверяват, че стоките ще бъдат предоставяни само на лица над двадесетгодишна възраст.

- 53 При това положение от информацията, с която разполага Съдът, е видно, че ако Systembolaget използва по принцип такива способности за разпространение на стоките и за контрол на възрастта на купувачите, то съществуват и други механизми за разпространение на алкохолни напитки, с които отговорността за посочения контрол се възлага на трети лица. По-конкретно не се оспорва, че Systembolaget приема проверката на възрастта да се извършва от множество представители в момента на доставката на алкохолни напитки извън помещенията на монополното дружество, като например в магазини за хранителни стоки или бензиностанции. Освен това самото съществуване на такъв контрол не може да бъде ясно установено и проверено в случаите, когато алкохолните напитки се доставят от Systembolaget, а именно, както посочва шведското правителство, „по пощата или чрез всеки друг подходящ начин на транспорт до най-близката гара или автобусна спирка“.
- 54 При това положение не личи да има пълни гаранции за безупречно ефективен във всички случаи контрол върху възрастта на лицата, на които се предоставят посочените напитки, и следователно последваната от настоящата система цел е осъществена само отчасти.
- 55 Остава да се отговори на въпроса дали, с оглед на осъществяването на целта за закрила на здравето на най-младите с най-малко същото ниво на ефикасност, е възможно да бъдат предвидени други механизми, които да засягат в по-малка степен принципа на свободно движение на стоки и които могат да заменят разглеждания механизъм.
- 56 Във връзка с това Комисията на Европейските общности твърди, без становището ѝ да се оспорва по тази точка, че проверката на възрастта може да бъде извършена посредством декларация, чрез която получателят на внесените алкохолни напитки да удостовери върху формуляр, придружаващ стоките в момента на техния внос, че е навършил двадесетгодишна възраст. Информацията, с която разполага Съдът, не позволява да се приеме, че такъв механизъм, придружен с подходящи наказателни санкции за случаите на неизпълнение, непременно ще е по-неефикасен от прилагания от Systembolaget.

57 Следователно не е доказано, че разглежданата в главното производство забрана е съразмерна с целите за закрила на най-младите от вредните последици от консумацията на алкохол.

58 При тези условия на четвъртия въпрос следва да се отговори, че мярка, забраняваща на физически лица да внасят алкохолни напитки, като тази, която произтича от глава 4, член 2, първа алинея от Закона за алкохола,

— тъй като е негодна за осъществяването на целта за общо ограничаване на консумацията на алкохол и

— тъй като е несъразмерна с оглед на осъществяването на целта за закрила на най-младите от вредните последици от консумацията на алкохол,

не може да се приеме за обоснована със съображения за закрила на живота и здравето на хората на основание на член 30 ЕО.

По съдебните разноси

59 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред препращащата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноси. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (голям състав) реши:

- 1) **Национална разпоредба, забраняваща на физически лица да внасят алкохолни напитки, като тази, която произтича от глава 4, член 2, първа алинея от Закона за алкохолните напитки (alkohollagen) от 16 декември 1994 г., следва да се преценява в светлината на член 28 ЕО, а не на член 31 ЕО.**

- 2) **Мярка, забраняваща на физически лица да внасят алкохолни напитки, като тази, която произтича от глава 4, член 2, първа алинея от Закона за алкохолните напитки, представлява количествено ограничение върху вноса по смисъла на член 28 ЕО, дори ако посоченият закон задължава притежателя на монопол за продажба на дребно при заявка да достави и следователно при необходимост да внесе въпросните напитки.**

- 3) **Мярка, забраняваща на физически лица да внасят алкохолни напитки, като тази, която произтича от глава 4, член 2, първа алинея от Закона за алкохолните напитки,**

— **тъй като е негодна за осъществяването на целта за общо ограничаване на консумацията на алкохол и**

— **тъй като е несъразмерна с оглед на осъществяването на целта за закрила на най-младите от вредните последици от консумацията на алкохол,**

не може да се приеме за обоснована със съображения за закрила на живота и здравето на хората на основание на член 30 ЕО.

Подписи